

Alkotmánybíróság
részére

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az irat először a kizárólagos papír alapú adatszolgáltatás.
2018-04-05
Debrecen

[Handwritten signature]

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/647-0/2018

Érkezett: 2018 APR 09.

Példány: 1

Melléklet: 10

Alulírott Péterszegi Sándor [redacted] – a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm (Dr. Bencző Ügyvédi Iroda, 4026 Debrecen, Bethlen u. 10-12/A. 1/11., képv.: Dr. Bencző Ákos ügyvéd, kamarai azonosító szám: 36057378) útján – a Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdés d.) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. §-a rendelkezései alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő:

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.173/2017/6. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességét, és a döntést az Abtv. 43.§ (4) bekezdése rendelkezései alapján az I. fokú döntésre is kiterjedő hatállyal semmisítse meg, továbbá utasítsa az eljáró bíróságokat új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára, mivel a bírói döntés sérti az indítványozónak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított jogait.

I. A tényállás

1.

Az indítványozó, valamint a Hajdúbagos Község Önkormányzata között a Debreceni Járásbíróság előtt 31.P.21.623/2015. szám alatt birtokvédelem tárgyában peres eljárás van folyamatban. Ezen eljárás tárgya a [redacted] ingatlant érintő birtoklási jogosultság, figyelemmel arra, hogy az indítványozó – ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosként – ezen ingatlant birtokolja. A hivatkozott útként megjelölt ingatlanról légifelvétel készült, melyből megállapítható, hogy természetben a [redacted] ingatlan az indítványozó tulajdonát képező [redacted] ú ingatlan részeként, mezőgazdasági célokat szolgál. A [redacted] hrsz-ú ingatlan mezőgazdasági hasznosítása évtizedek óta állandósult, az saját használatu útként jelen természeti állapotában az ingatlan-nyilvántartási térképen szereplő nyomvonalon nem fellelhető. Az ingatlan az ingatlan-nyilvántartási állapottól eltérő használatát a Hajdúbagos Község Önkormányzata a Debreceni Járásbíróság előtti perben, a 2015.05.11. napján kelt nyilatkozatában elismerte.

A birtoklás jogszerűsége előkérdése a Berettyóújfalui Járásbíróság előtt folyamatban lévő tulajdonjog megállapítása iránti eljárás – amely eljárásban peres fél az indítványozó, mint felperes és Hajdúbagos Község Önkormányzata, valamint a Hajdúbagos Község Önkormányzatának polgármestere, mint természetes személy alperesek, a per tárgyát képező ingatlanok közül a [redacted] ingatlan a Hajdúbagos Község Önkormányzata,

míg a [REDACTED] sz-ú ingatlan a Hajdúbagos Község Önkormányzata törvényes képviselőjének, [REDACTED] mint magánszemélynek a tulajdonát képezi – a Berettyóújfalui Járásbíróság a 7.P.20.084/2017/18. sorszámú ítéletében az indítványozó tulajdonjogát az ingatlan 519/6502-ed arányú tulajdoni illetőségén adásvétel jogcímén megállapította. Ezen utóbbi eljárás fellebbezés folytán a Nyíregyházi Törvényszék előtt 2.Pf.21.140/2017. szám alatt van folyamatban. A Járásbíróság előtt a Hajdúbagos Község Önkormányzata képviselője, [REDACTED] nyilatkozataként, miszerint „már a TSZ időkben beültetésre került a szomszéd által az út”, „A [REDACTED] sz-ú út a valóságban nem az, amire a felperes gondol. Ahogy elmondtam, az az én területemből lett úgymond kiszakítva és én azt útként való használatot senkinek nem engedélyeztem, sőt én magam sem használtam útként”. Az ingatlan a természetben kizárólag a környező termőföldek megközelítését biztosító ún. dűlőút. Egyértelmű volt az is, hogy a hajdúbagosi [REDACTED] sz-ú út természetbeni nyomvonala nem egyezett meg az ingatlan-nyilvántartási térképen megjelölt nyomvonallal, a jelenleg fennálló természetbeni nyomvonalon azonban tényleges közlekedési forgalom egyáltalán nem volt.

Tény az is, hogy a Hajdúbagos Község Önkormányzata tulajdonában álló út nyomvonala természetben a Hajdúbagos Község Önkormányzata polgármesterének, [REDACTED] a tulajdonában lévő hajdúbagosi [REDACTED] sz-ú ingatlan területén keresztül húzódik.

A fent hivatkozott peres eljárások folyamán a Hajdúbagos Község Önkormányzata 2016. március 17. napján előterjesztett kérelmére, a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Útügyi Osztálya HB/04-ÚÖ/428-12/2016. számú határozatával, 2016. március 18. napján meghozott határozatában a Hajdúbagos külterület [REDACTED] új saját használatú út közötti minősítéséről döntött.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Útügyi Osztálya HB/04-ÚÖ/428-12/2016. számú sérelmezett határozata 3. oldal 4. bekezdése tartalmazza, miszerint „a közlekedési hatóság a [REDACTED] sz-ú útnak sem az elzárását, sem a megszüntetését nem engedélyezte. Erre irányuló bejegyzés a tulajdoni lapon nem szerepelt, és engedély hiányában nem is szerepelhet, így az útnak a valóságban is létező útnak, közforgalom rendelkezésére álló útnak kell lenni.” Ezzel szemben az újrafelvételi kérelem ténybelileg arra hivatkozott, hogy az útnak a nyomvonala eltér az ingatlan-nyilvántartási alaptérképen szereplő nyomvonaltól, így nem az volt a kérdés, hogy a valóságban létezik-e az út, vagy sem, hanem az volt a kérdés, hogy annak hol a nyomvonala, illetőleg fennállnak-e a létező saját használatú útra vonatkozóan a közúttá nyilvánításnak a jogszabályban meghatározott feltételei.

Az előzőekben megjelölt tények, a légifotó, a Hajdúbagos Község Önkormányzata kérelmező törvényes képviselőjének a nyilatkozatát tartalmazó közokiratok alátámasztották, hogy a [REDACTED] sz-ú, saját használatú út nyomvonalának egy része több mint 25 éve gyümölcsösként funkcionál, azon semmilyen forgalom nem haladt át, így miután sem magán-, sem közút, nem volt lehetőség annak elzárására, vagy megszüntetésére sem. Ezen túlmenően a kérelmező rendezési terve és a természetbeni állapot évtizedek óta szintén eltérést mutat. Az I. fokú hatóság a Ket. alapján köteles lett volna minimálisan helyszíni szemle keretében meggyőződni a kérelmező által útként állított ingatlan valós természetbeni állapotáról, a helyszíni szemle alapján a közúttá nyilvánítás jogszabályi feltételeként meghatározott, forgalmi viszonyok megváltozására vonatkozó hiányosságot a hatóság maga is meg tudta volna állapítani.

Az I. fokú hatóság helyszíni szemlét nem tartott, továbbá figyelmen kívül hagyta a kérelmezőnek az úthasználat hiányára vonatkozó, az indítványozó által igazolt nyilatkozatait, ahogy a kérelmező ezzel ellentétes, közigazgatási eljárásban tett nyilatkozatait, és ennek indokát nem adta határozatában annak ellenére, hogy a közúttá nyilvánítás jogszabályi

feltételeként meghatározott forgalmi viszonyok lényeges változása nem következett be az eljárás tárgyát képező ingatlanon, hiszen az eljárás tárgyát képező ingatlan egy része évtizedek óta mezőgazdasági művelés alatt áll, és azon évtizedek óta semmilyen közlekedési forgalom nincs.

2.

Az indítványozó a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) 112. § (1) bekezdése rendelkezései alapján újrafelvételi kérelmet nyújtott be a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal 2016.03.18. napján kelt, HB/04-ÚO/428-1/2016. számú határozatával szemben, mely újrafelvételi kérelmét az I. fokú hatóság elutasította, és amely elutasító döntést a Nemzeti Közlekedési Hatóság EH/MD/NS/A/1400/3/2016. iktatószámú, jogszabálysértő határozatában helybenhagyott.

A II. fokú közigazgatási határozat a Hajdúbagos Község Önkormányzata kérelmező valótlan nyilatkozatait ismételten elmulasztotta vizsgálni, továbbá az elmaradt helyszíni szemlét sem pótolta. A sérelmezett jogerős határozat azon következtetése, miszerint „a közúttá történő átminősítés a korábbi állapothoz képest semmilyen változást nem eredményezett, a fellebbező közlekedési lehetőségét nem változtatja meg az átminősítés, ezért a fellebbező számára nem eredményezhet kedvezőbb döntést az, ha a közlekedési hatóság az út átminősítési kérelmét esetlegesen elutasítja”, teljes egészében téves:

- hiszen az indítványozó jogorvoslati kérelme nem arra vonatkozott, hogy a közlekedési lehetőségeket mennyiben érinti a közúttá minősítés, hanem arra, hogy az ingatlanal kapcsolatosan gyakorolt joga – nevezetesen a birtoklás, használat joga –, illetve a peres eljárásban érvényesített tulajdoni igénye szűnik meg a közúttá nyilvánítással,
- miután a perbeli ingatlanon sem magán- és közforgalom évtizedek óta nincs, az út forgalmi jellegének megváltozása, mint átminősítési előfeltétel nem következett be,
- a [REDACTED] hrsz-ú ingatlan közúttá minősítése kérdése kizárólag akkor merült fel a Hajdúbagos Község Önkormányzata oldalán, amikor a hivatkozott perekben az indítványozó részéről az ingatlan jogi jellege, forgalomképessége vonatkozásában irányadó rendelkezésekről tudomást szerzett,
- a Hajdúbagos Község Önkormányzata részéről a közúttá minősítés célja – annak természetbeni és jogi feltételei fennállása ellenére – az volt, hogy a peres eljárásban a közúttá minősített ingatlan megoszthatóságát és annak forgalomképességét (tulajdonjogának elbirtoklás jogcímén történő megszerzését) megakadályozza.

A közigazgatási hatóság téves jogi következtetése eredménye a téves tényeken alapuló közúttá nyilvánítás, amely miatt az ingatlan jogilag forgalomképtelenné vált, és amely azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy a közigazgatási hatóság – a saját határozatával meghasonulva – szakhatóságként nem fog hozzájárulni a forgalomképtelen közút megosztásához, előidézve a forgalomképtelen megosztott útrész tulajdonjoga indítványozó által történő megszerzését. Ilyen előzmények után a hatóság azon megállapítása, miszerint az indítványozóra kedvezőbb helyzetet nem eredményezett volna az átminősítés elutasítása, téves és jogszabálysértő.

3.

Az újrafelvételi kérelmet elutasító jogszabálysértő döntés ellen az indítványozó, a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal alperes ellen a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt peres eljárást kezdeményezett, mely eljárásban a bíróság 11.K.27.555/2016. számú ítéletében az indítványozó keresetét elutasította, és ezen ítéletet a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.173/2017/6. sorszámú ítéletében hatályában fenntartott.

A sérelmezett ítélet indokolása szerint az indítványozó más célú használatra irányuló tevékenysége nem alapozza meg a forgalmi jelleg megváltozását, és a jogellenes használat nem eredményezheti a közforgalom előtt megnyitás akadályát. Ezen túl a közút és a

közforgalom elől el nem zárt magánút kizárólag a tulajdonos személyében különbözik, a használat szempontjában ugyanazon jogok és kötelezettségek állnak fenn rajta. A Kúria álláspontja szerint a hatóság határozata nem alapít tulajdonjogot, és az indítványozó és a Hajdúbogos Község Önkormányzata között folyó, az ingatlan tulajdonjogát érintő jogvita eldöntésére sem hat ki, a polgári per bírósága a perben a dolog feletti tényleges hatalom fennállását vizsgálja, a jogvitát önmagában a hatósági nyilvántartás adatai nem döntenek el.

A Kúria tehát megállapította az eljáró közlekedési hatóság döntésének jogszerűségét.

4.

A kúriai eljárás folyamatban lévő alatt a Berettyóújfalu Járásbíróság 7.P.20.084/2017/18. sorszámú ítéletében megállapította, hogy a [REDACTED] hrsz-ú ingatlan 519/6502-ed tulajdoni illetőségét az indítványozó adásvétel jogcímén megszerezte. Az ítélet fellebbezés folytán a Nyíregyházi Törvényszék előtt 2.Pf.21.140/2017. szám alatt folyamatban van.

II. A beadvány befogadhatósága

5.

Az alkotmányjogi panasz jogalapját az Alaptörvény és az Abtv. biztosítja:

Alaptörvény 24. cikk

(2) Az Alkotmánybíróság

c) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját;

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

Abtv. 26. § (1) *Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán*

a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és

b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Abtv. 27. § *Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés*

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

6.

Az indítványozó szerint a Kúria Kfv.III.37.173/2017/6. sorszámú ítélete a jelen beadvány III. részében sérelmezettek szerint sérti az Alaptörvényben biztosított jogait.

7.

Az indítványozó a saját tulajdonát érintő ügyben hozott kúriai ítélet vizsgálatát kéri. Érintettsége nyilvánvalóan fennáll, hiszen az általa alaptörvény-ellenesnek vélt bírói (kúriai) döntés a személyét, jogi helyzetét közvetlenül, ténylegesen és aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, minek következtében alapjogai sérültek.

A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata ellen további jogorvoslat nem áll rendelkezésre, ennél fogva jogorvoslati lehetősége kimerítése után fordul panasszal az Alkotmánybírósághoz.

8.

Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntés érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű

kérdés esetén fogadja be. Ezen feltételek bármelyikének fennállása megalapozza az alkotmányjogi panasz befogadását. Az indítványozó úgy ítéli meg, hogy a tulajdonjogával összefüggésben a III. részben írtak szerint okozott alapjogsérelmek olyan kérdéseket vetnek fel, melyek az egyedi ügyön túlmutató alapvető alkotmányjogi jelentőséggel bírnak. Alapvető alkotmányjogi kérdést vet ugyanis fel a tulajdon korlátozhatósága kiterjesztő bírói jogértelmezés által s erre irányuló törvényi felhatalmazás nélkül, továbbá a tulajdoni formák közötti indokolatlan különbségtétel az alkotmányos védelem terjedelme szempontjából.

9.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria felülvizsgálati ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2018. február 12. napján vette át. Ehhez képest a 60 napos beadási határidő 2018. április 13. napján jár le, így a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére törvényes határidőn belül kerül sor.

III. Alaptörvény-ellenes bírói döntés

10.

Az indítványozó azt állítja, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XIII. cikkében, valamint XXIC. cikkében biztosított tulajdonhoz, illetőleg tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát.

Alaptörvény XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

Alaptörvény XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

11.

A 22/2012. (V. 11.) AB határozat úgy fogalmaz, hogy „Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét - az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú - rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges. (...) Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak.”

12.

Az indítványozó megítélése szerint az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdoni alapjogvédelem tartalmában megegyezik az 1959. évi XX. törvény (Alkotmány) 13. §-ában írt tulajdoni védelemmel. Az Alkotmánybíróság a bírói döntések alaptörvény-ellenességének elbírálása során is az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének orvoslása, így az Alaptörvény védelmében lép fel. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntések alaptörvény-ellenességének vizsgálatakor a korábban hatályban volt Alkotmányban megfogalmazott azonos, vagy lényegi tartalmát tekintve hasonló alaptörvénybeli szabályokkal összefüggésben, a korábban kimunkált alapvető alkotmányos értékek közül elsődlegesen azokat használja fel, amelyek természetüknél fogva alkalmasak arra, hogy a bírói döntések Alaptörvény-ellenességének megítéléséhez mérceként szolgáljanak (7/2013./III.1./ABH/26/). Az azonos tartalmú tulajdonjogi védelem alapján az indítványozók megítélése szerint az

Alkotmánybíróság a korábbi, tulajdon tárgyában hozott döntéseit figyelembe kell vegye jelen alkotmányjogi panasz elbírálásánál is.

13.

Az Alkotmány 13. §-a – s eképpen az Alaptörvény XIII. cikke – a tulajdonhoz való jog jogszerű gyakorlását korlátozó állami-közhatalmi beavatkozással szemben védi a tulajdonost (498/C/2000.AB hat., ABH2003.1202.,1207.).

Az Alkotmánybíróság elvi álláspontja, hogy a tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve a tulajdoni várományokat védi. A tulajdonhoz való alapjogként az állammal szemben garantálandó az olyan közjogi igény, amely alapján az állam – az Alaptörvényből következő kivételektől eltekintve – köteles tartózkodni az alapjog alanyának tulajdonosi pozíciójába történő behatolástól (3177/2014./VI.18./AB végzés, 5/2016./III.1./AB hat.).

14.

Az indítványozó tisztában van az Alkotmánybíróság azon álláspontjával, miszerint az Alaptörvény szerinti tulajdonvédelem köre nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével, azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványával, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Ugyanakkor a birtoklás és használat joga a tulajdonjog tartalmát adó, a tulajdonjoghoz tartozó részjogosítványok, amelyek a dolog feletti hatalmat és a dolog élvezetét jelentik, azt a hatalmat, amit valamely dologgal tenni lehet (2299/B/1991.AB hat., ABH1992.571.).

15.

A használati, a birtoklási és a rendelkezési jog a tulajdonjog tartalmát adó, a tulajdonjoghoz tartozó részjogosítványok, amelyek a dolog feletti hatalmat és a dolog élvezetét jelentik. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzíti, hogy alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az Alkotmánybíróság már több döntésében rámutatott arra, hogy a tulajdonjoghoz kapcsolódó részjogosítványok korlátozása csak akkor járhat magának a tulajdonjognak, mint alkotmányos jognak a korlátozásával, így csak akkor alkotmányellenes, ha az elkerülhetetlen, tehát kényszerítő ok nélkül történik, továbbá ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan (AB 1991.26.).

16.

Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben arra is felhívta a figyelmet, hogy a tulajdonjog és részjogosítványai korlátozásának alkotmányosan elfogadható indoka lehet a korlátozás közérdekűsége. Ezzel szemben a perbeli saját használatú útnak a közforgalom számára történő tényleges megnyitása révén az indítványozók tulajdonában, tulajdoni várományában beálló korlátozással szemben semmilyen közérdek nem állapítható meg. Sem a közigazgatási határozatok, sem a Kúria ítélete nem tartalmaz ilyen közérdeket s arra hivatkozást, így – még az esetlegesen fennálló – közérdekből történ korlátozás szükségessége is eleve ellenőrizhetetlen. Másrészt ilyen közérdek nem is áll fenn, hiszen a szóban forgó magánút nem része sem a helyi, sem az országos közúthálózatnak, évtizedek óta mezőgazdasági célból hasznosítják, és évek óta az indítványozó – aki az ingatlant megvásárolta – használja kizárólag, és a magánúton gépjárműhasználat nem folyik. Ennélfogva teljesen szükségtelen az útnak a közúttá nyilvánítása.

17.

Az indítványozó tulajdonának közjogi megterhelését eredményezte tehát, miszerint nem döntheti el szabadon azt, hogy a magánutat továbbra is a mezőgazdasági termelése céljából használja. Így a rá telepített teherviselés aránytalan, ennél fogva az alkotmányossági szempontoknak nem felel meg. Ezért indítványozó kéri, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa

meg, miszerint a saját használatú út közötti nyilvánítása a tulajdonjogában szükségtelen és aránytalan korlátozást jelent, mellyel szemben sem a közigazgatási hatóságok, sem a Kúria nem mutatott fel olyan közérdeket, amely a beavatkozást ellensúlyozná, és ezáltal alkotmányossá tenné. Márpedig a tulajdonjog korlátozásának alapját adó közérdek hiányában a korlátozás arányossága nem vizsgálható (4/2004./II.20./ AB hat., ABH 2004.66.72.), tehát nem állapítható meg a korlátozással elért kívánt cél fontosságának és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlyának az összhangja. Így a támadott ítélet alaptörvény-ellenes, s a tulajdonhoz fűződő alapjogi sérelmet valósít meg.

18.

A Kúria 3/2013. Közigazgatási-munkaügyi Jogegységi Határozata rámutat arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke kifejezetten előírja a jogszabályok céljának, az ésszerűség követelményének figyelembe vételét, azaz a jogalkalmazónak azt a célt kell keresni, amelynek mentén az alkalmazandó norma a jogrendszerbe illeszkedve képes hatását kifejteni, azaz érvényesülni. Indítványozó hangsúlyozza, hogy az ingatlan korábbi ingatlan-nyilvántartási megjelölése saját használatú út volt. Téves a közlekedési hatóságnak és a Kúriának azon érvelése, miszerint a „saját használatú út” megjelölés a „közforgalom elől el nem zárt magánút” minősítésnek nem felel meg. Az értelmezési kérdés alapvetően befolyásolja az ingatlan használatát, így az indítványozó tulajdonjogának terjedelmét, illetve korlátozását.

19.

Az Alkotmánybíróságnak annak eldöntéséhez, hogy az indítványozót a jogvita tárgyát képező út tekintetében az alkotmányos tulajdonvédelem megilleti-e, azt kell álláspontom szerint vizsgálnia, hogy az indítványozó az út tulajdonosának minősül-e (e körben rendelkezésre áll az I. fokú bírósági ítélet), és ha igen, olyan módon szerezte-e a tulajdonjogot, hogy az már korlátozott volt (a magánút a közforgalom számára nyitva állt), vagy később jogszerűen korlátozás tárgyává vált-e, továbbá, hogy a támadott bírósági döntés hogyan érinti az indítványozó használati jogát, mint a tulajdonhoz való jog részjogosítványát. Ezen vizsgálat körében nem kerülhető meg annak vizsgálata, hogy az út ténylegesen funkcionált-e bármikor is útként, illetőleg a közötti nyilvánítást kérelmező, mint ingatlan-nyilvántartásba még bejegyzett tulajdonos törvényes képviselője e körben milyen, közokiratba foglalt nyilatkozatokat tett.

20.

Az Alaptörvény 28. cikkének figyelembe vételével a józan észnek leginkább azon értelmezés felel meg, hogy a saját használatú út nem a közforgalom számára épült, tehát sokkal inkább azonosítható a közforgalom elől elzárt magánút jelenkori kategóriájának. Ráadásul a jogbiztonság alkotmányos követelményének is csak ez az értelmezés felel meg.

A Kúria alaptörvény-ellenes jogértelmezése és az így meghozott ítélete az indítványozó tulajdonhoz való alapjogának a sérelmét eredményezte. A közforgalom előli elzártság vagy megnyitás tényének ingatlan-nyilvántartásban való feltüntetésének hiánya, a saját használatú út jelleg megnevezés, illetve a jogerős ítéletben tényállásszerűen megállapított korábbi használat jellegének ténye ellenére a Kúria jogértelmezése és az ez alapján hozott ítélete az indítványozó tulajdonhoz való jogának jogszerű gyakorlását korlátozó állami-közhatalmi beavatkozást valósít meg, mellyel szemben az Alaptörvény XIII. cikke nyújt védelmet.

21.

Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és Egyenlőség” fejezetének XXIV. cikke az ún. „jó közigazgatáshoz” való jog mintájára fogalmazza meg a bíróságokon kívül a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozóan is a tisztességes eljárás követelményét, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.

22.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata munkálta ki azon alapelvek rendszerét, melyek érvényessége nem korlátozható egyetlen jogágra, függetlenül attól, hogy azok horizontálisan nincsenek az Alaptörvényben rögzítve. A rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye és a joggal való visszaélés tilalma a polgári jogból eredő, de az egész jogrendszerben érvényesülő alapelvek. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint demokratikus jogállamokban ezen - az egyes jogágak sajátosságaitól függő formában megjelenő - alapelveknek az egész jogrendszerre kiterjedő általános érvénye közvetlenül a mindenkori alaptörvény jogállamiság klauzulájából vezethető le. [31/1998. (VI. 25.) AB határozat, 18/2008. (III. 12.) AB határozat]

23.

Ezek az alapelvek valamennyi hatóság, jelen esetben a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal számára megfogalmazzák a tisztességes és célszerű eljárás követelményét, amely a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményével azonosítható. A joggal való visszaélés tilalma és a rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye olyan általános alapelvek, melyek nem csupán a jogrendszer egészében, hanem valamennyi jogalany tekintetében is irányadóak. A hatóság és az eljárás egyéb résztvevője sem hivatkozhat eljárása során arra, hogy mindenben a „törvény betűje” szerint járt el, ha eljárása a gyakorolt jog társadalmi rendeltetésével össze nem férhető célra irányul.

24.

A fentiekkel összhangban a Ket. alapelvi szinten is kimondja, hogy a közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni. A hatóság ügyintézője jóhiszeműen, továbbá a jogszabály keretei között az ügyfél jogát és jogos – ideértve gazdasági – érdekét szem előtt tartva jár el. A fenti eljárás e követelmények egyikének sem felel meg.

25.

A közigazgatási hatóság eljárása során a tényállás megállapítására köteles. Határozatának tényállását nem alapíthatja valótlan tényekre, eljárásának jogszerűségét nem alapíthatja arra a tényre, hogy tudomása szerint az ügyben nincs ellenérdekű fél, hiszen ennek az értelmezésnek a talaján eljuthatunk odáig is, hogy ellenérdekű fél hiányában a közigazgatási hatóság gyakorlatilag korlátlanul hozhat olyan döntéseket, amelyeknek a ténybeli alapja, illetőleg a jogszerűsége is megkérdőjelezhető. A közigazgatási döntés alapját képező ténymegállapítások, nevezetesen a szabályozási terv módosítása és a megváltozott forgalmi viszonyok valós ténybeli alapja teljes egészében hiányzik, így alappal merülhet fel, hogy a közigazgatási eljárás célja nem volt más, mint a Hajdúbagos Község Önkormányzata, illetőleg törvényes képviselőjének a tényállási részben ismertetett peres eljárásokban artikulált érdekének feltétlen kiszolgálása.

IV. Az indítványozó kérelme

23.

A jelen alkotmányjogi panasz III. részében részletezett indokok alapján az indítványozó kéri, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.III.37.173/2017/6. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességét, s ezért az Alaptörvény 24. § (3) bekezdés b) pontja, illetve az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg, továbbá utasítsa az eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára.

24.
Kinyilatkozom, hogy az ügyben felülvizsgálati, illetőleg perújítási eljárás nincs folyamatban.

25.
Adataink nyilvános kezeléséhez és az indítvány nyilvánosságra hozatalához hozzájárulunk.

Csatolt mellékletek, melyek az indítványban foglaltakat megalapozzák:

- ügyvédi meghatalmazás,
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal HB/04-ÚO/428-12/2016. számú, újrafelvételi eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása,
- Nemzeti Közlekedési Hatóság EH/MD/NS/A/1400/3/2016. iktatószámú határozata,
- Berettyóújfalui Járásbíróság 7.P.20.084/2017/9. sorszámú jegyzőkönyve,
- Berettyóújfalui Járásbíróság 7.P.20.084/2017/18. sorszámú ítélete,
- Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.555/2016/10 sorszámú ítélete,
- Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.173/2017/6. sorszámú ítélete.

Debrecen, 2018. március 29.

Tisztelettel:

Péterszegi Sándor

képviselőként:

Dr. Bencző Ákos ügyvéd

Dr. Bencző Ügyvédi Iroda
- Dr. Bencző Ákos ügyvéd -
4026 Debrecen, Bethlen u. 10-12. A. ép. I/11.
Telefon: 06-20/9592-908
Adószám: 18556915-2-09